Research on Medicine Original Article

The Quarterly journal of School of Medicine, Shahid Beheshti University of Medical Sciences 2020 ;Vol.44; No 2

Comparison of personality traits of altruism among first year medical students and after comprehensive and final year basic science exam in Shahid Beheshti University of Medical Sciences in 1396-97

Maryam Akbarilakeh[1], Shermin Shayan1[*], Jamal Shams[2], Nasrin Brumandnia

1. School of management and Medical education, shahid beheshti University of medical sciences, Tehran, Iran

2. Department of Psychiatry, School of Medicine, Shahid Beheshti University of Medical sciences, Tehran, Iran

3. School of Para medicine, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran

(Received:2019/05/1 Accept: 2019/06/18)

Abstract

Background: *Students are a country›s precious resource. Medicine is an attractive field in most countries. Due to a special type of friendship and experimental complications resulting from its absence and a summary of information about its status in medical students of different levels of Shahid Beheshti University of Medical Sciences, this study aims to investigate the new features of medical sciences in the first three years, After the comprehensive exam of basic sciences and the last year in 1397.*

Materials and Methods: *This cross-sectional study with descriptive-analytical approach was performed on 224 medical students, including 80 in the first year, 74 in the comprehensive basic sciences exam, and 70 in the final year. These individuals were selected by multi-stage random sampling. The altruistic personality trait was assessed with the Sanjay (2017) questionnaire with 18 items and 4 dimensions in a five-choice range never, sometimes, usually, most of the time and always, and the role of school year, age, gender, etc. as Related factors in three categories of limited altruism, risky altruism and simple altruism were statistically judged by Chi-square test. Therefore, during the stages of translation and cultural adaptation of the tool, to confirm the content validity of the tool, the opinions of 20 experts in this field were used. To calculate the internal reliability of the preliminary implementation of the tool on 30 people, the statistical sample and the calculation of Cronbach›s alpha were used and the obtained number is 0.96. It is worth mentioning that in this study, all items were loaded with a factor load greater than 0.4 in the factors and the model was approved by factor analysis.*

Results: *The age range of students was 25-18 years and the average age was 22 years. The students were 77 or %34.4 male and 147 or %65.6 female. The mean of altruism in first year students was 0.98±3.78, altruism in students after the comprehensive basic sciences exam was 0.88±4.02 and altruism in final year students was 0.58±4.12. In general, first-year students are altruistic and above average. In students after the comprehensive exam of basic sciences, altruism is higher than average and higher than first year students. In final year students, altruism is above average and higher than the average of students after the comprehensive basic science exam.*

The most common altruism is simple altruism with an average of %43) 26.28) followed by risky altruism with an average of %31) 18.36) and the lowest altruism related to limited altruism with an average of %26) 15.7). Risky altruism decreased with age and was lower in women than men, and children whose parents were involved in charity were more altruistic.

Conclusion: *The most important finding is that with increasing degree, altruistic risk-taking behavior in medical students decreases and not taking risky actions or doing less will be problematic for the future of medicine, especially in the face of critically ill patients. It is suggested that the curriculum of students include programs in the form of workshops and cultural programs to instill and promote altruism.*

Keywords: *altruistic personality traits, medical students, Sanjay questionnaire*

** Corresponding: Shermin Shayan*

Email:Shermin_sn@yahoo.com

[Downloaded from pejouhesh.sbmu.ac.ir on 2026-09-15]

پژوهش در پزشکی
فصلنامه علمی پژوهشی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی
مقاله پژوهشی
دوره ۴۴، شماره ۲، ۱۳۹۹، صفحات ۳۸۵ تا ۳۹۰

مقایسه ویژگی شخصیتی نوع‌دوستی بین دانشجویان پزشکی سال اول و پس از آزمون جامع علوم پایه و سال آخر دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی در سال تحصیلی ۹۷-۱۳۹۶

مریم اکبری‌لاکه[۱]، شرمین شایان[۱*]، جمال شمس[۲]، نسرین برومندنیا[۳]

۱- دانشکده مجازی آموزش پزشکی و مدیریت . دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی. تهران.
۲- گروه روان‌پزشکی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران
۳- دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران

تاریخ دریافت مقاله:۱۳۹۸/۰۲/۱۱ تاریخ پذیرش مقاله:۱۳۹۸/۰۳/۲۸

چکیده:

سابقه و هدف: دانشجویان منابع گرانبهای یک کشور هستند. پزشکی از رشته های جذاب در بسیاری از کشورها است. با توجه به اهمیت نوع دوستی و عوارض شناخته شده ی نداشتن آن و خلا اطلاعاتی در مورد وضعیت آن در دانشجویان پزشکی رده های مختلف دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی این تحقیق با هدف بررسی ویژگی شخصیتی نوعدوستی دانشجویان پزشکی در سه مقطع سال اول، پس از آزمون جامع علوم پایه و سال آخر در سال ۱۳۹۷ صورت گرفت.

مواد و روش ها: این مطالعه مقطعی با رویکرد توصیفی تحلیلی روی ۲۲۴ نفر از دانشجویان پزشکی شامل ۸۰ نفر سال اول ، ۷۴ نفر پس از آزمون جامع علوم پایه، ۷۰ نفر سال آخر انجام گرفت. این افراد به روش نمونه گیری تصادفی چند مرحله ای انتخاب شدند. ویژگی شخصیتی نوع دوستی با پرسشنامه سانجای (۲۰۱۷) با ۱۸ گویه و ۴ بعد در یک طیف پنج گزینه ای هرگز، گاهی، معمولا، بیشتر اوقات و همیشه مورد سنجش قرار گرفت و نقش سال تحصیلی، سن، جنس و .... بعنوان عوامل مرتبط در سه طبقه نوع دوستی محدود، نوع دوستی ریسک پذیر و نوع دوستی ساده با آزمون کای دو مورد قضاوت آماری قرار گرفت. پس طی مراحل ترجمه و تطابق فرهنگی ابزار، برای تایید روایی محتوایی ابزار از اخذ نظرات ۲۰ نفر از خبرگان این حوزه استفاده شد. برای محاسبه پایایی درونی از اجرای مقدماتی ابزار مذکور برروی ۳۰ نفر از نمونه آماری و محاسبه آلفای کرانباخ استفاده شد و عدد به دست آمده ۰/۹۶ می باشد. شایان ذکر است که در این مطالعه تمام گویه ها با بار عاملی بالاتر از ۰/۴ در عامل ها لود شدند و مدل با روش تحلیل عاملی مورد تایید قرار گرفت.

یافته‌ها: محدوده سنی دانشجویان ۱۸-۲۵ سال و با میانگین سنی ۲۲ سال بود. دانشجویان مورد بررسی ۷۷ نفر یا ۳۴/۴ درصد مرد و ۱۴۷ نفر یا ۶۵/۶ درصد زن بودند. میانگین نوع دوستی در دانشجویان سال اول ۳/۷۸±۰/۹۸، نوع دوستی در دانشجویان پس از آزمون جامع علوم پایه ۴/۰۲±۰/۸۸ و نوع دوستی در دانشجویان سال آخر ۴/۱۲±۰/۵۸ بود. به طور کلی دانشجویان سال اول نوع دوستی در آنها وجود دارد و بالاتر از حد متوسط است. در دانشجویان پس از آزمون جامع علوم پایه نوع دوستی در آنها بالاتر از حد متوسط و بالاتر از دانشجویان سال اول است. در دانشجویان سال آخر نوع دوستی در آنان بالاتر از حد متوسط و بالاتر از میانگین دانشجویان پس از آزمون جامع علوم پایه است.

شایع ترین نوع دوستی ، نوع دوستی ساده با میانگین ۲۶/۲۸ (۴۳ درصد) بعد از آن نوع دوستی ریسک پذیر با میانگین ۱۸/۳۶ (۳۱ درصد) و کمترین نوع دوستی مربوط به نوع دوستی محدود با میانگین ۱۵/۷ (۲۶ درصد) است. نوع دوستی ریسک پذیر با افزایش سن کاهش و در زنان کمتر از مردان بوده است و فرزندانی که والدین آنها در امور خیریه فعالیت داشتند نوع دوست تر بودند.

نتیجه گیری: مهمترین یافته این است که با افزایش مقطع تحصیلی، رفتار نوع دوستانه ریسک پذیر در دانشجویان پزشکی کاهش یافته و عدم انجام اعمال ریسک پذیر یا کمتر انجام دادن آن، برای آینده پزشکی به خصوص در مواجهه با بیماران بدحال مشکل ساز خواهد بود. پیشنهاد می شود در کوریکولوم درسی دانشجویان، برنامه هایی به صورت کارگاه های آموزشی و برنامه های فرهنگی برای القا و ارتقای نوع دوستی گنجانده شود.

واژگان کلیدی: ویژگی شخصیتی نوع دوستی، دانشجویان پزشکی، پرسشنامه سانجای

مقدمه:

رفتارهای نوع‌دوستانه به عنوان رفتارهایی تعریف می‌شوند که در راستای سلامت دیگرانند بدون اینکه هیچ نیت خودخواهانه‌ای در آن‌ها دخیل باشد. نوع‌دوستی در چند موقعیت پزشکی مانند اهدای خون، اهدای عضو یا اندام و مشارکت در آزمایش‌های بالینی تجلی پیدا می‌کند(۱). نوع‌دوستی در سال‌های گذشته به عنوان یک ویژگی مهم کار پزشکی در نظر گرفته شده است. تمایلات نوع‌دوستانه از طبیعت یک پزشک نشأت می‌گیرند. پزشکان این نوع تمایلات را از طریق کار کردن برای رفاه بیمار در خارج از ساعت‌های موظف، صرف وقت‌های استراحت خود برای بیماران، فراهم کردن درمان

نویسنده مسئول: شرمین شایان
پست الکترونیک: *Shermin_sn@yahoo.com*

[Downloaded from pejouhesh.sbmu.ac.ir on 2026-09-15]

جدول ۱- توزیع دانشجویان بررسی شده برحسب ویژگی‌های شخصیتی به تفکیک شاخص

	سوال‌ها	همیشه	بیشتر اوقات	معمولا	گاهی اوقات	هرگز
۱	من به ماشین یک فرد غریبه که پنجر شده بود یا بنزین تمام کرده بود، کمک کرده‌ام.	3 (1.3)	3 (1.3)	32 (14.3)	37 (16.5)	147 (65.6)
۲	من به یک غریبه آدرس داده‌ام	34 (15.2)	72 (32.1)	103 (46)	13 (5.8)	2 (0.9)
۳	من به یک غریبه پول خرد داده‌ام	7 (3.1)	23 (10.3)	91 (40.6)	40 (17.9)	62 (27.7)
۴	من به یک خیریه پول داده‌ام	32 (14.3)	37 (16.5)	99 (44.2)	32 (14.3)	23 (10.3)
۵	من به یک غریبه که نیاز داشت، پول داده‌ام (یا از من خواسته بود)	9 (4)	19 (8.5)	75 (33.5)	52 (23.2)	69 (30.8)
۶	من جنس و لباس به خیریه اهدا کرده‌ام	36 (16.1)	48 (21.4)	84 (37.5)	42 (18.8)	14 (6.3)
۷	من کار داوطلبانه برای خیریه انجام داده‌ام	4 (1.8)	14 (6.3)	41 (18.3)	50 (22.3)	115 (51.3)
۸	من خون اهدا کرده‌ام	2 (0.9)	4 (1.8)	9 (4)	27 (12.1)	182 (81.3)
۹	من به یک فرد غریبه در حمل وسایلش (کتاب، بسته، و ...) کمک کرده‌ام	17 (7.6)	23 (10.3)	75 (33.5)	47 (21)	61 (27.2)
۱۰	من آسانسور را به تأخیر انداختم و در آن را برای یک غریبه باز کردم	16 (7.1)	45 (20.1)	61 (27.2)	28 (12.5)	73 (32.6)
۱۱	من به بعضی افراد اجازه داده‌ام که در صف (در یک سوپرمارکت، یک رستوران فست فود) جلوتر از من باشد	22 (9.8)	46 (20.5)	95 (42.4)	27 (12.1)	34 (15.2)
۱۲	من یک فرد غریبه را با ماشینم رسانده	1 (0.4)	10 (4.5)	21 (9.4)	22 (9.8)	169 (75.4)
۱۳	من اشتباه یک فروشنده (در یک بانک، در سوپرمارکت) را متذکر شده‌ام وقتی او به جای پرداخت صحیح، پول بیشتری برای یک جنس داده است	22 (9.8)	30 (13.4)	96 (42.9)	38 (17)	36 (16.1)
۱۴	من به همسایه‌ای که خیلی خوب نمی‌شناختمش یک وسیله یا ارزشم را قرض دادم (مانند یک ظرف، ابزار و ...)	13 (5.8)	31 (13.8)	68 (30.4)	42 (18.8)	70 (31.3)
۱۵	من به یک همکلاسی که او را خوب نمی‌شناختم کمک کردم وقتی که دانش من بیشتر از او بود	41 (18.3)	47 (21)	81 (36.2)	35 (15.6)	18 (8)
۱۶	من کمک کرده‌ام که یک فرد غریبه معلول یا سالخورده را خیابان عبور دهم	13 (5.8)	30 (13.4)	82 (36.6)	54 (24.1)	45 (20.1)
۱۷	من صندلی خود را در اتوبوس یا قطار به یک غریبه بدون صندلی دادم	20 (8.9)	53 (23.7)	86 (38.4)	38 (17)	27 (12.1)
۱۸	من به دوستم در اسباب‌کشی به یک خانه دیگر کمک کرده‌ام	12 (5.4)	30 (13.4)	57 (25.4)	49 (21.9)	75 (33.5)
	جمع	304 (9.04)	565 (14.01)	1256 (30.15)	673 (15.30)	1222 (30.31)

و مداوای رایگان برای فقرا، به خطر انداختن زندگی خود برای ارائه خدمات در مناطق درگیری و جنگ و به مخاطره انداختن سلامت خود برای فراهم کردن خدمات هنگام شیوع بیماری‌ها، نشان می‌دهند(۳). در گذشته پزشکان ساعت‌های طولانی را برای مراقبت از بیماران در بیمارستان سپری می‌کردند بدون اینکه به خانواده خودشان توجه داشته باشند. این رفتار مورد انتقاد یا سوال واقع نمی‌شد زیرا در حقیقت این کار بخشی از وظایف یک پزشک تلقی می‌شد. با این وجود، در سال‌های اخیر، توجه بیشتری به تعادل بین کار و زندگی پزشکان شده است و ساعت کاری آن‌ها بسیار با دقت تنظیم می‌شود. می‌توان گفت که چنین تنظیم‌هایی یکی از اقدام‌های نوع‌دوستانه موجود در حرفه پزشکی را از میان برده است. با فرض کردن یک مدل عرضه کننده و مصرف کننده برای حرفه پزشکی، نقش نوع‌دوستی در این حرفه دچار ابهام می‌شود.

با این پیشینه، توضیح نقش نوع‌دوستی و نقشی که در ارائه مراقبت‌های پزشکی ایفا می‌کند، چالش‌زا است. دیگر روشن نیست که آیا نوع‌دوستی هنوز نقش مهمی در

[Downloaded from pejouhesh.sbmu.ac.ir on 2026-09-15]

مراقبت‌های پزشکی بازی می‌کند واینکه آیا چنین نگرشی در موقعیت فعلی پایدار است؟ بعضی صاحب نظران حتی تاکید می‌کنند که واژه نوع‌دوستی در موقعیت پزشکی گمراه کننده بوده و بهتر است با رفتارهای طرفدار اجتماع جایگزین شود.(۴ ، ۵). بی اعتمادی در حرفه پزشکی در سال‌های اخیر به خاطر افزایش موارد قصور و تخلف‌های پزشکی افزایش یافته است. در این موقعیت، نوع‌دوستی ممکن است به عنوان ترمیم و جبران میزان بی‌اعتمادی تلقی شود که بیماران در این سیستم تجربه می‌کنند. قبل از پرداختن به روش‌های افزایش نوع‌دوستی، مهم است بفهمیم که آیا نگرش نوع دوستانه در دانشجویان پزشکی وجود دارد و اگر وجود دارد، مشخصات آن چیست. این مطالعه با هدف ارزیابی نگرش‌های نوع‌دوستانه در میان دانشجویان پزشکی در دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی و تعیین عوامل موثر بر نوع‌دوستی انجام شد.

مواد و روش‌ها:

تحقیق به روش توصیفی انجام شد. فهرست تمامی دانشجویان سال اول، پس از آزمون جامع علوم پایه و سال آخر از آموزش دریافت شد. از این فهرست ۷۸۲ نفری، از فهرست ۳۳۱ نفری دانشجویان سال اول تعداد ۸۰ نفر، از فهرست ۳۱۴ نفری پس از آزمون جامع علوم پایه تعداد ۷۴ نفر و از فهرست دانشجویان ۱۳۷ نفری سال آخر تعداد ۷۰ نفر به روش نمونه گیری تصادفی انتخاب شدند و با مراجعه به تک تک آن‌ها و کسب موافقت، ویژگی شخصیتی نوع‌دوستی آن‌ها بررسی شد. ویژگی‌های شخصیتی نوع‌دوستی بر مبنای مطالعه‌ای با عنوان the altruistic personality and the self-report altruism scale که توسط J.Philippe Rushton و همکارانش در ۱۹۸۱ march در دانشگاه وسترن کانادا تحقیق شد، انجام شد. وزن عاملی شاخص‌ها بالای ۰,۴ است و آن‌ها که کمتر هستند، شاخص‌های غیرقابل قبول تلقی و از مطالعه حذف می‌شوند. این پرسشنامه دارای ۱۸ شاخص مثل اهدای کالا و لباس، انجام کارهای خیر و ... در یک طیف پنج‌گانه هرگز، گاهی، معمولا، بیشتر اوقات و همیشه بررسی شد. این شاخص‌های ۱۸ گانه در سه مقوله نوع‌دوستی ساده، نوع‌دوستی ریسک پذیر و نوع‌دوستی محدود طبقه‌بندی شدند(۶). این پرسشنامه پیش از این اعتبار آن تایید شده و به روش آلفای کرونباخ همبستگی درونی آنها نیز تایید شده است.

نقش سن ، جنس، مقطع تحصیلی و .... با طیف رفتار نوع دوستانه و آزمون کای دو قضاوت آماری شده است.

یافته‌ها:

تحقیق روی تعداد ۲۲۴ نفر شامل ۸۰ نفر سال اول، ۷۴ نفر پس از آزمون جامع علوم پایه و ۷۰ نفر سال آخر دانشجویان پزشکی انجام شد. دانشجویان بررسی شده ۷۷ نفر یا ۳۴,۴ درصد مرد و ۱۴۷ نفر یا ۶۵,۶ درصد زن بودند.۳۷,۱ درصد در شهر، ۳۵,۷ درصد در شهرستان و ۲۶,۳ نفر در روستا زندگی می‌کردند. مدرسه‌ای که تحصیل می‌کردند ۷۷,۶ درصد مدارس خصوصی و ۲۲,۴ درصد مدارس دولتی بودند. مذهب ۸۸,۲ درصد مسلمان و ۱۱,۸ درصد سایر ادیان بوده است.

توزیع دانشجویان بر حسب ویژگی‌های شخصیتی به تفکیک شاخص‌ها در جدول شماره ۱ ارائه شده است و نشان می‌دهد که ۳۰,۳۱ درصد هرگز، ۱۶,۷۰ درصد گاهی اوقات، ۳۰,۱۵ درصد معمولا، ۱۴,۰۱ درصد بیشتر اوقات و ۹,۰۴ درصد همیشه بودند. همچنین از بین شاخص های مربوطه (به همکلاسی که او را خوب نمی شناختم کمک کردم وقتی دانش او از من بیشتر بود» بیشترین درصد به میزان ۱۸,۳ درصد و در مرحله بعد «من جنس و لباس به خیریه اهدا کردم) به میزان ۱۶,۱ درصد قرار داشت.

وزن عاملی شاخص‌های ویژگی‌های شخصیتی بر حسب ۱۸ شاخص در جدول شماره ۲ ارائه شده است و نشان می‌دهد همه شاخص‌ها وزن عاملی مناسب یعنی بالای ۰,۴ داشته‌اند و تعداد ۳ شاخص مثل (من به یک غریبه آدرس دادم) و (کارم را به تاخیر انداختم و در را برای یک غریبه باز نگه داشتم) به دلیل اینکه وزن عاملی کمی داشتند و شاخص (من به یک همکلاسی که او را به خوبی نمی‌شناختم در تکالیف کمک کردم درحالی که دانش و اطلاعات او از من بیشتر و بهتر بود) به دلیل همبستگی متقابل کم با سایر آیتم‌ها حذف شدند. درضمن بیشترین وزن عاملی مربوط به (اهدای کالا و لباس به خیریه)به میزان ۰,۷۴۶

و کمترین عامل مربوط به (کمک به یک دوست در اسباب کشی خانه) بود.

جدول ۲ – وزن عاملی شاخص‌های ویژگی‌های شخصیتی

ردیف	آیتم	وزن عاملی
	رفتارهای معمول نوع‌دوستانه Factor 1	
۱	من به یک غریبه پول خرد داده‌ام	۰,۶۰۸
۲	من به بعضی افراد اجازه داده‌ام که در صف (در یک سوپرمارکت، یک رستوران، فست فود) جلوتر از من باشد	۰,۶۰۳
۳	من به همسایه‌ای که خیلی خوب نمی‌شناختمش یک وسیله با ارزشم را قرض دادم (مانند یک ظرف، ابزار و...)	۰,۵۵۵
۴	من اشتباه یک فروشنده (در یک بانک، در سوپرمارکت) را متذکر شده‌ام وقتی او به جای پرداخت صحیح، پول بیشتری برای یک جنس داده است	۰,۴۹۰
۵	من به یک غریبه که نیاز داشت ، (پول داده ام)	۰,۴۷۸
۶	من به یک غریبه که نیاز داشت ، پول داده‌ام یا از من خواسته بود	۰,۴۶۶
	رفتارهای خیرخواهانه شناخته شده Factor ۲	
۷	من کالا و لباس به خیریه اهدا کرده‌ام	۰,۷۴۶
۸	من کار داوطلبانه برای خیریه انجام داده‌ام	۰,۶۹۳
۹	من به یک خیریه پول داده‌ام	۰,۶۳۱
	رفتارهای نوع دوستانه بزرگ‌تر Factor ۳	
۱۱	من به ماشین یک فرد غریبه که پنجر شده بود یا بنزین تمام کرده بود، کمک کرده‌ام	۰,۶۸۹
۱۲	من خون اهدا کرده ام	۰,۵۹۷
۱۳	من یک فرد غریبه را با ماشینم رساندم	۰,۵۶۷
۱۴	من به دوستم در اسباب‌کشی به یک خانه دیگر کمک کرده‌ام	۰,۴۶۳
	Factor ۴ اقدام‌های بشر دوستانه	
۱۷	من صندلی خود را در اتوبوس یا قطار به یک غریبه بدون صندلی دادم	۰,۶۸۳
۱۸	من کمک کرده‌ام که یک فرد غریبه معلول یا سالخورده را خیابان عبور دهم	۰,۶۴۴

توزیع دانشجویان برحسب شدت نوع‌دوستی در نمودار شماره ۱ ارائه شده و نشان می‌دهد شایع‌ترین نوع‌دوستی، نوع‌دوستی ساده به میزان ۴۳ درصد بعد از آن نوع‌دوستی ریسک‌پذیر ۳۱ درصد و کمترین نوع دوستی مربوط به نوع دوستی محدود به میزان ۲۶ درصد است.

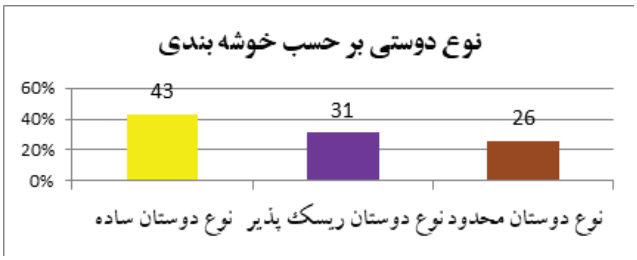

[Downloaded from pejouhesh.sbmu.ac.ir on 2026-09-15]

نمودار شماره ۱: توزیع ۲۲۴ دانشجوی پزشکی برحسب خوشه‌ها و یا شدت نوع‌دوستی

توزیع دانشجویان برحسب شدت نوع‌دوستی و به تفکیک عوامل مرتبط در جدول شماره ۳ ارائه شده و نشان می‌دهد که: مقطع تحصیلی دانشجویان نقشی در این سه نوع شدت نوع دوستانه نداشته است، ولی با افزایش سن نوع‌دوستانه محدود کاهش می‌یابد و نوع‌دوستی ریسک‌پذیر در مردان به میزان ۴۲,۳ درصد و در زنان به میزان ۱۴,۳ درصد ($p< ۰.۰۰۱$) است و همین‌طور دانشجویانی که والدین آن‌ها در خیریه و ... بودند نوع‌دوستی در آن‌ها بیشتر است.

جدول ۳: عوامل موثر بر رفتارهای نوع‌دوستانه در میان دانشجویان پزشکی

ردیف	عامل	دسته بندی‌ها	خوشه			p ارزش
			نوع دوستان	نوع دوستان	نوع دوستان	
۱	سال تحصیلی	۱ پس از ازمون جامع علوم پایه سال آخر	23 (28.8) 25 (33.8) 21 (30.0)	23 (28.8) 25 (33.8) 21 (30.0)	19 (23.8) 18 (24.3) 21 (30.0)	0.819
۲	سن	۱۸ ۱۹ ۲۱ ۲۲ ۲۴ ۲۶-۲۵	6 (20.7) 12 (34.3) 15 (28.3) 12 (27.9) 21 (42.0) 3 (25.0)	6 (20.7) 12 (34.3) 15 (28.3) 12 (27.9) 21 (42.0) 3 (25.0)	8 (27.6) 8 (22.9) 11 (20.8) 14 (32.6) 8 (16.0) 9 (61.3)	0.054
۳	جنسیت	مرد زن	48 (62.3) 21 (14.3)	48 (62.3) 21 (14.3)	17 (22.1) 41 (27.9)	<0.001
۴	والدین من به خیریه کمک می کنند	هرگز گاهی اوقات معمولا بیشتر اوقات همیشه	6 (54.50) 9 (50.00) 20 (32.30) 19 (28.40) 15 (22.70)	6 (54.50) 9 (50.00) 20 (32.30) 19 (28.40) 15 (22.70)	2 (18.20) 5 (27.80) 20 (32.30) 24 (35.80) 7 (10.60)	<0.001
۵	بعضی از دوستان نزدیک من، به عنوان یک گروه، فعالیت‌های مربوط به خیریه‌ای را که من در آن شرکت می کنم را سازماندهی می کنند.	هرگز گاهی اوقات معمولا بیشتر اوقات همیشه	31 (34.10) 19 (32.80) 13 (36.10) 5 (17.90) 1 (16.70)	31 (34.10) 19 (32.80) 13 (36.10) 5 (17.90) 1 (16.70)	27 (29.70) 13 (22.40) 10 (27.80) 4 (14.30) 2 (5.08)	0.016
۱۷	من آمو ختنام که الگوهای خود را در اختیار دیگران قرار دهم	هرگز گاهی اوقات معمولا بیشتر اوقات همیشه	23 (36.50) 8 (40.00) 8 (27.60) 16 (25.00) 13 (28.90)	23 (36.50) 8 (40.00) 8 (27.60) 16 (25.00) 13 (28.90)	25 (39.70) 5 (25.00) 5 (17.20) 16 (25.00) 7 (15.60)	۰,۰۳۳

بحث:

این تحقیق نشان داد که نوع‌دوستی ساده ۴۳ درصد، نوع دوستی ریسک‌پذیر ۳۱ درصد و نوع‌دوستی محدود ۲۶ درصد بود و این نوع دوستی در مردان بیشتر از زنان و ارتباطی

[Downloaded from pejouhesh.sbmu.ac.ir on 2026-09-15]

به مقطع تحصیلی نداشته است.
به نظر می‌رسد که با توجه به این نتایج نوع دوستی ریسک‌پذیر کم است و این برای آینده پزشکی جای نگرانی دارد زیرا اگر بیماری مشکل دار باشد پزشکان در درمان ریسک نمی پذیرند.
زنان نسبت به مردان که بیشتر جزو نوع‌دوستان ریسک پذیرند، نوع‌دوستان ساده هستند. مطالعه‌های قبلی در غرب نشان داده است که رفتارهای نوع‌دوستانه پرهزینه (به عنوان مثال هدیه دادن کالاهای گران قیمت) در میان زنان رایج بوده و رفتارهای نوع‌دوستانه کم هزینه در میان مردان مرسوم‌تر است. مردان بیشتر جزو (همه) یا (هیچ‌کدام) از انواع نوع‌دوستی هستند، در حالی که زنان در رویکرد خود بیشتر گرایش به برابرنگری دارند(۱۲).
پزشکی جزو معدود حرفه‌هایی است که تحت نفوذ انگیزه‌های غیرخودخواهانه قرار می‌گیرد. با این حال، این بُعد از حرفه پزشکی ممکن است بد تعریف شده باشدزیرا وظیفه پزشک در اولویت قراردادن منفعت بیمار نسبت به خود است. این یک تعهد اخلاقی است و نه کاری که او به خاطر(خوش قلبی‌اش) انجام دهد. بنابراین، آنچه که یک پزشک به طور مرتب انجام می‌دهد، به معنای حقیقی کلمه نوع‌دوستی نیست(۱۰).
اولین تاثیر بر رفتار کودک، نگرش‌ها و رفتار والدین است. بنابراین، رفتارهای والدین بر فرزندان تأثیر مهمی دارند. مطالعهٔا نشان داده‌اند که تاثیر حاصله از والدین و محیط‌زیست در توسعه رفتارهای فرا اجتماعی در میان کودکان نقش مهمی دارد(۱۳).
اپستین و هاندرت حرفه‌ای بودن در پزشکی را) استفاده دائمی و سنجیده از ارتباطات، دانش، مهارت‌های فنی، استدلال بالینی، عواطف، ارزش‌ها و بازتاب آن در عمل روزمره به نفع فرد و جامعه‌ای که در آن خدمت می‌شود، تعریف می‌کنند . یک تعریف دیگر برای حرفه‌ای بودن در پزشکی، (رفتارهای) برخی از پزشکان است که نشان می‌دهند شایسته اعتمادی هستند که توسط بیماران و مردم به آن‌ها بخشیده می‌شود زیرا آن‌ها برای بیماران و مردم خوب کار می کنند. به این ترتیب، برخی از جنبه‌های مهم حرفه‌ای بودن، قراردادن منافع شخصی خود در پایین منافع بیماران تعریف می‌شود، پیروی از استانداردهای اخلاقی بالا، سرمایه‌گذاری بر ارزش‌های انسانی اصلی، مانند صداقت، درستی، محبت، نوع‌دوستی، احترام، تعهد به خوبی، پاسخگویی و تفکر انعکاسی و توانایی برای مقابله با پیچیدگی و ابهام می‌تواند به کسب این اعتماد کمک کند. بنابراین، اگرچه نوع‌دوستی نمی تواند دلیل قابل اعتماد بودن پزشک باشد اما می‌توان آن را به عنوان یک فضیلت حرفه‌ای پذیرفت که پزشک برای دستیابی به آن باید تلاش کند. علاوه بر این، نوع‌دوستی پزشکی در سیستم بهداشت و سلامت که در آن از ضعف جدیِ اعتماد رنج می بریم، می‌تواند راه‌گشا باشد(۱۶).

محدودیت‌های تحقیق:

در این تحقیق برخی محدودیت‌ها از جمله اینکه برخی از دانشجویان در این مقاله شرکت نکردند و این ارزش مقاله را پایین می‌آورد و نیز خود دانشجویان پرسشنامه را تکمیل کردند شاید بهتر بود به صورت مصاحبه کار می شد وجود داشت.

جنبه‌های مثبت تحقیق:

همچنین دارای جنبه های مثبت و با ارزش است. از جمله اینکه همان طور که محدودیت های تحقیق را در چند سطر بالا گزارش دادم، در این تحقیق هیچ نوع سوگیری وجود ندارد و هرچه هست اعلام شده است.
در سه مقطع دانشجویان سال اول، پس از آزمون جامع علوم پایه و سال آخر برای ما سوال بود که آیا با افزایش سال تحصیلی تغییری در نوع‌دوستی ایجاد می‌شود یا خیر و در آخر دریافتیم که متاسفانه ریسک‌پذیری در دانشجویان پایین است. در برنامه درسی دانشجویان باید به صورت کارگاه‌های آموزشی و یا در کوریکولوم آن‌ها گنجانده شود تا توجه بیشتری به اعمال ریسک‌پذیر شود چون اگر قرار شود تمام پزشکان به سمت اعمال نوع‌دوستانه ساده گرایش داشته باشند، پس تکلیف بیماران خطرناک و پر ریسک چه خواهد شد.
در یک جمع‌بندی توصیه می‌شود دوره‌هایی در برنامه کوریکولوم آموزشی شامل شاخص‌های نوع‌دوستانه و بشردوستانه گنجانده و این موضوع بیشتر مطرح شود که دانشجویان با میل و رغبت بیشتری کار نوع دوستانه انجام دهند زیرا پزشکی که نوع دوست نیست برای جامعه کاری نمی‌تواند انجام دهد و کل نظام آموزشی را زیر سوال می‌برد.

منابع:

1. Ahmadi Sirous,(2005), Department of Social Sciences: A Study of Indifference in Social Relations and its Social and Cultural Factors, PhD Thesis in Sociology, Isfahan, University of Isfahan.
2. Alan Carr,(2006) Interpretation by Pashashrifi: Positive Psychology, The Science of Happiness and Human Strengths.
3. Biharoff Hans Werner,(2008),translation by Razvan Sadeghinejad: Desired Social Behaviors from the Viewpoint of Social Psychology, Gol-e Azin Publications, Tehran.
4. Zakai Mohammed Saeed,(2011): Citizenship Ethics, The Relationship between Collective Identity and Other Values, Iranian Society of Sociology Letter, No. 5, p. 33.
5. Abdollahi Mohammad Amini Saeedeh,(2008), Sociological Analysis of Altruism in Iran, Sociology of Iran, Eighth Issue, No. 3, pp. 28-50.
6. J.Philippe Rushton. (1981): the altruistic personality and the self-report altruism scale, Canada
7. Kalantari Samad Adibi Mehdi Rabbani Rasool and Ahmad Sirus,(2007): Investigation of altruism and apathy and relationship between empathy variables, responsibility and cost analysis - material rewards, Clinical Personality Psychology, No. 22 Pages 37-27.
8. Allport, G. (2002). Stanovlenie lichnosti: Izbrannye Trudy. [Establishment of a personality: Selected works]. M.: Smysl, 462 p.
9. Glock,Charles (1959) The Religious Revival In America, University of California .
10. Greely, Andrew(1996) Religious Change in America, HARVARD Press.
11. Harold, Hartley,2004, The impact of students religious faith and practice on retention at church- related institutions of higher education, Peabody College for Teachers of Vanderbilt University University Press.
12. International Encyclopedia of the Social Science (1964) David L. Sills Editor
13. Kerestes and others, 2004, longitudinal patterns of religious perspective and civic integrationtholic University of American.
14. Rushton, J.p.(1980) socio biology: Toward a theory of individual and group differences in personality and social behavior. In j.r. Royce &Lp. Mos(Dds). Annals of theoretical psychology (Vol.2, pp441- 452) New York: plenum press.
15. SANJAI S, VIJAYAPRASAD GOPICHANDRAN (2017). Selfless giving in medicine: a study of altruistic attitudes among medical students, Indian Journal of Medical Ethics Online First Published September 19, 2017.

[Downloaded from pejouhesh.sbmu.ac.ir on 2026-09-15]